

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33564
Nom	Dret de la seguretat social I
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans	Facultat de Ciències Socials	3	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans	11 - Derecho de la seguridad social	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
TATAY PUCHADES, MARIA CARMEN	76 - Dret del Treball i de la Seguretat Social

RESUM

Amb l'assignatura Dret de la Seguretat Social I es pretén introduir a l'alumne en l'àmbit de la relació jurídica de seguretat social, que suposa l'obligació dels poders públics de mantenir un sistema de protecció social que garanteixi als ciutadans l'assistència i prestacions amb les quals fer front a situacions de necessitat (art. 41 de la Constitució Espanyola) i el recíproc compromís dels subjectes protegits de complir amb les obligacions derivades de la protecció del sistema.

Aquesta protecció es porta a terme a través de la inclusió en el sistema de la Seguretat Social, que obeïx tant a criteris professionals (pertinença a un determinat règim de Seguretat Social com a conseqüència del tipus d'activitat desenvolupada) com a criteris personals (nacionalitat, residència...).

L'ordenació, jurisdicció i inspecció de la Seguretat Social i la gestió del sistema de Seguretat Social han de ser assumides pels poders públics; efectuant-se aquesta última sota l'adreça i tutela dels respectius departaments ministerials, amb subjecció als principis de simplificació, racionalització, economia de costos, solidaritat financera i unitat de caixa, eficàcia social i descentralització, a través de les entitats gestores de la Seguretat Social; sent possible la col·laboració dels treballadors i empresaris, aquests individualment o a través de les Mútues Col·laboradores amb Seguretat Social, sense perjudici d'altres

formes de participació dels interessats.

L'assignatura continua amb l'estudi de la formalització de la relació jurídica de Seguretat Social, que es porta a terme a través dels denominats actes d'enquadrament: afiliació (inici de relació), alta (inici d'activitat), baixa (fi d'activitat) dels treballadors, i inscripció d'empresaris; i de les fonts financeres del sistema espanyol de Seguretat Social, que ha optat com modalitat de finançament per als règims que integren el sistema de la Seguretat Social per un sistema de repartiment, per a totes les contingències i situacions emparades per cadascun, amb l'existència d'un fons d'estabilització únic per a tot el sistema de la Seguretat Social, que tindrà per finalitat atendre les necessitats originades per desviacions entre ingressos i despeses, i quan es tracti de pensions causades per incapacitat permanent o mort derivades d'accident de treball o malaltia professional la responsabilitat de la qual correspongui assumir a les Mútues Col·laboradores amb la Seguretat Social o, si escau, a les empreses declarades responsables, el model de finançament serà el de capitalització de l'import d'aquestes pensions, sent objecte fonamental d'estudi la regulació de la cotització i recaptació de les quotes de la Seguretat Social.

Finalment, l'assignatura es detindrà en l'estudi dels principis i regles generals de l'acció protectora de la Seguretat Social, entesa com el conjunt de prestacions que un sistema de Seguretat Social atorga als col·lectius com a conseqüència de l'existència d'uns riscos o contingències. Aquestes es diferencien entre comunes i professionals, sent les primeres les quals no tenen relació alguna amb l'activitat laboral i les segones les quals són conseqüència directa de la mateixa. Incidint-se especialment en els conceptes d'accident treball i malaltia professional i en l'estudi de les prestacions de la Seguretat Social, que s'atorguen prèvia verificació del compliment dels requisits previs per a atorgar-les, bé siguin contributius (alta i cotització prèvia, si escau), bé assistencials o no contributius (manca de determinats nivells de renda legalment establerts o l'existència de càrregues familiars, etc.).

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Es recomana que l'alumne hagi cursat, almenys, les assignatures Elements jurídics bàsics per a les relacions laborals, Dret del Treball I i Dret del Treball II, doncs el seu contingut hauria de servir com base als futurs coneixements a adquirir en l'assignatura Seguretat Social I, permetent un desenvolupament més adequat de la mateixa, al no ser necessari la iniciació dels alumnes en aquests coneixements i sent molt útil la remissió als mateixos.

COMPETÈNCIES

1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Capacidad para aprender de forma autónoma y desarrollar la iniciativa y el espíritu emprendedor.
- Capacidad para organizar y planificar.
- Capacidad para gestionar la información, redactar y formalizar informes y escritos.
- Capacidad para analizar, sintetizar y razonar críticamente.
- Capacidad para resolver problemas, aplicar el conocimiento a la práctica y desarrollar la motivación por la calidad.
- Capacidad para comunicar de forma oral y escrita.
- Capacidad para utilizar las nuevas tecnologías de la información y la comunicación.
- Capacidad para trabajar en equipo.
- Capacidad para respetar y promocionar los derechos fundamentales, la igualdad entre hombres y mujeres, la igualdad de oportunidades y la no discriminación, los valores democráticos y la sostenibilidad.
- Capacidad para conocer y aplicar los principios del código deontológico profesional.
- Conocer y aplicar el marco normativo regulador de la Seguridad Social y de la protección social complementaria.
- Conocer y analizar los principios, ámbitos y procedimientos de actuación de las instituciones políticas sociolaborales.
- Capacidad para interrelacionar los conocimientos de las distintas disciplinas académicas que analizan el ámbito laboral.
- Analizar y evaluar los factores que determinan las desigualdades en el mundo del trabajo.
- Analizar y evaluar las decisiones emanadas de los agentes que participan en las relaciones laborales.
- Capacidad para seleccionar y gestionar información y documentación sociolaboral.
- Capacidad para asesorar y gestionar en materia de Seguridad Social y protección social complementaria.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Coneixement de les diferents fonts nacionals i internacionals del Dret de la Seguretat Social, així com de la interpretació que de les mateixes han realitzat els Tribunals Constitucional i Suprem.
- Coneixement dels criteris aplicables per a la inclusió o exclusió dels ciutadans en l'àmbit d'aplicació del sistema de Seguretat Social i per a la inclusió dels treballadors en els diferents règims que componen el sistema de Seguretat Social.
- Coneixement dels aspectes legals aplicables a les diferents formes de gestió del sistema de Seguretat Social.
- Coneixement dels actes d'enquadrament que tenen com a conseqüència la incorporació o sortida dels subjectes protegits del sistema de Seguretat Social.
- Coneixement i distinció dels diferents sistemes de finançament dels sistemes de Seguretat Social, amb especial atenció al sistema espanyol i als actes que té com a conseqüència el pagament de les cotitzacions pels subjectes inclosos en aquell sistema.
- Coneixement i distinció dels conceptes legals i règim jurídic de les contingències comunes i professionals, amb especial atenció a l'accident de treball i la malaltia professional.
- Coneixement de les diverses classes i característiques generals de les prestacions de la Seguretat Social, amb especial atenció en l'estudi dels requisits generals de totes les prestacions i de les garanties articulades a l'efecte de la percepció íntegra de les prestacions (responsabilitat de les entitats gestores i col·laboradores i de les empreses), així com al contingut de les prestacions de caràcter no contributiu.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. CONCEPTE I FONTS DE LA SEGURETAT SOCIAL

- I. INTRODUCCIÓ. Tècniques de protecció de necessitats. Assegurances Socials i Seguretat Social
- II. EVOLUCIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL EN ESPANYA.
- III. FONTS DE LA SEGURETAT SOCIAL. Normes internacionals; Dret comunitari. Constitució. Normes legals; la Llei General de la Seguretat Social. Normes reglamentàries.

2. CAMP D'APLICACIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL

- I. ÀMBIT SUBJECTIU DEL SISTEMA ESPANYOL DE SEGURETAT SOCIAL.
- II. CRITERIS PERSONALS I TERRITORIALS.
- III. CRITERIS PROFESSIONALS. L'ESTRUCTURA DEL NIVELL PROFESSIONAL. Règim General i règims especials. Sistemes especials.

IV. CAMP DAPLICACIÓ DEL RÈGIM GENERAL. Inclusions. Exclusions.

V . CAMP DAPLICACIÓ DELS RÈGIMS ESPECIALS.

3. GESTIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL

I. GESTIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL. Entitats Gestores. Serveis Comuns.

II. COL·LABORACIÓ EN LA GESTIÓ DE LA SEGURETAT SOCIAL. Mútues d'Accidents de Treball i Malalties Professionals de la Seguretat Social. Empreses col·laboradores; col·laboració obligatòria; col·laboració voluntària.

4. ACTES DENQUADRAMENT EN LA SEGURETAT SOCIAL

I. ACTES DENQUADRAMENT.

II. INSCRIPCIÓ D'EMPRESES.

III. AFILIACIÓ.

IV. ALTA.

V . BAIXA

VI. PECULIARITATS ALS RÈGIMS ESPECIALS

5. FINANÇAMENT DE LA SEGURETAT SOCIAL

I. FINANÇAMENT DE LA SEGURETAT SOCIAL. Sistemes de finançament i recursos financers. Fons de reserva

II. COTITZACIÓ AL RÈGIM GENERAL LA SEGURETAT SOCIAL. Subjectes obligats i responsables. Objecte. Desenvolupament. Supòsits especials.

III. RECAPTACIÓ DE LES QUOTES. Gestió recaudatoria. Subjectes responsables. Prescripció. Períodes de recaptació.

IV. PECULIARITATS EN ELS SISTEMES ESPECIALS DEL RÈGIM GENERAL I EN ELS RÈGIMS ESPECIALS.

6. ACCIÓ PROTECTORA DE LA SEGURETAT SOCIAL : CONTINGÈNCIES PROTEGIDES I RÈGIM JURÍDIC DE LES PESTACIONS**I. CONTINGÈNCIES PROTEGIDES**

1. Accident de treball
2. Malaltia professional
3. Contingències comunes i altres contingències

II. RÈGIM JURÍDIC DE LES PRESTACIONS.

1. Requisits. Quantia máxima. Complementos a mínims. Revalorització de les pensions. Incompatibilitats
2. Prescripció i caducitat. Reintegrament de prestacions indebudes.

III. RESPONSABILITAT EN ORDRE A LES PRESTACIONS. Subjectes responsables. Responsabilitat empresarial. Principi d'automaticitat de les prestacions. Recarrecs de prestacions.

IV. SUPÒSITS ESPECIALS. Contracte per a la formació. Contracte a temps parcial. Treballadors fixes discontinuos.

V. PECULIARITATS EN ELS SISTEMES I RÈGIMS ESPECIALS.**7. PRESTACIONS NO CONTRIBUTIVES (REQUISITS I QUANTIA)****I. PENSIONES DE JUBILACIÓN E INVALIDEZ NO CONTRIBUTIVA****II. L'INGRÉS MÍNIM VITAL****II. PROTECCIÓN FAMILIAR****VOLUM DE TREBALL**

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Elaboració de treballs en grup	5,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació de classes de teoria	15,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

En el procés d'ensenyament-aprenentatge de l'assignatura “Seguretat Social I” es farà ús de la lliçó magistral al costat de formes didàctiques de participació, amb l'objecte de buscar la implicació de l'alumne en aquell procés, així com la interacció professor-estudiant i estudiant-estudiant.

Per això, tot i que en la distribució de treball es distingeixen entre hores teòriques i hores pràctiques, el desenvolupament docent es portarà a terme, si fos possible, a través de classes teòric-pràctiques, que permetin, al temps, la lliçó magistral en la qual s'exposen a l'alumne els conceptes bàsics del seu contingut i l'aplicació pràctica dels mateixos a supòsits reals o ficticis.

AVALUACIÓ

1a Convocatòria:

1) Prova final escrita, consistent en un examen amb qüestions teòricopràctiques i/o problemes, la solució dels quals podrà formular-se, en el seu cas, com a respostes tipus test. Aquesta prova constitueix el 75% de la nota (fins a 7,5 punts de 10).

2) Avaluació contínua de cada estudiant que constitueix el 25% de la nota (fins a 2,5 punts de 10). Per a prendre en consideració aquest 25% de la nota, serà requisit imprescindible haver aprovat la prova final. Els ítems que puntuaran en l'avaluació contínua seran aproximadament els següents:

Almenys dues proves objectives o tests a realitzar en aula o “on line” amb una puntuació màxima de 0,75 punts (han de superar-se amb un 50% per a poder puntuar en avaluació contínua).

Còmput individualitzat de l'avaluació contínua que podrà consistir bé en portar un registre de la participació en classe; bé en demanar l'enviament de pràctiques per aula virtual, i en aquest cas, es corregirà necessàriament, almenys, una pràctica, que es puntuarà sobre 0,50 .

Possibilitat de realitzar una cerca i exposició d'alguna sentència sobre l'àmbit d'aplicació del Sistema de Seguretat Social o bé sobre els diferents matisos del concepte d'accident de treball i/o la malaltia professional, que es puntuarà fins a 0,75 punts.

Possibilitat de realitzar pràctiques addicionals per a obtenir punts d'avaluació contínua als qui pel fet de trobar-se de erasmus, treballar, cursar una altra matèria amb el mateix horari, estar aqueix dia enfermat... etc., no puguin realitzar les proves presencials.

Assistència i resum de, en el seu cas, una activitat complementària que està per confirmar.

2a Convocatòria:

Es considera que les activitats de l'avaluació continua desenvolupades durant el curs tenen naturalesa recuperable. A aquest efecte, en el moment de la prova final escrita de la segona convocatòria que puntuarà el 100%, s'inclouran qüestions addicionals per a avaluar l'adquisició de competències específiques i genèriques de l@s alumn@s, així com els coneixements propis de la matèria

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BLASCO LAHOZ, J. F. y LÓPEZ GANDÍA, J. Curso de Seguridad Social, ed. Tirant Lo Blanch, Valencia, última edició.
- Ley General de la Seguridad Social. Concordado con la jurisprudencia de los Tribunales Constitucionales y Supremo, ed. Tirant Lo Blanch, Valencia (ultima edición).
- <http://www.seg-social.es>
- AA. VV (Dir. R.Roqueta Buj I J. García Ortega). Derecho de la Seguridad Social, ed. Tirant Lo Blanch, Valencia, última edición.

Complementàries

- AA.VV. El accidente de trabajo y la enfermedad profesional, ed. Tirant Lo Blanch, Valencia, 2015
- LÓPEZ GANDÍA, J. y TOSCANI GIMÉNEZ, D. La reforma de las Mutuas, ed. Bomarzo, Albacete, 2015
- AA. VV. (dir. J. L. MONEREO, C. MOLINA, y M. N. MORENO) Tratado práctico a la legislación reguladora de los accidentes de trabajo y enfermedades profesionales. Régimen jurídico de la prevención, aseguramiento, gestión y responsabilidad, ed. Comares, Granada, 2006.
- LÓPEZ GANDÍA, J. y AGUDO DÍAS, J. Nueva Regulación de las enfermedades profesionales, ed. Bomarzo, Albacete, 2007.
- AA. VV. (dir. J. L. MONEREO, C. MOLINA y M. N. MORENO) Las contingencias comunes protegidas por la Seguridad Social. Estudio de su régimen jurídico, ed. Comares, Granada, 2008.
- ARAGÓN GÓMEZ, C. La compatibilidad de las prestaciones del sistema de Seguridad Social y el trabajo, ed. Lex Nova, 2013
- MOLINA NAVARRTE, C. Globalización, movilidad transnacional y prestaciones de Seguridad Social, ed. Bomarzo, Albacete, 2013.
- NAVAS-PAREJO, A. Obligaciones y responsabilidades de los trabajadores en materia de Seguridad Social, ed. Lex Nova, Valladolid, 2013
- TARANCÓN PÉREZ, E. y ROMERO RÓDENAS, M. J. Prestaciones básicas del Régimen General de la Seguridad Social, ed. Bomarzo, Albacete, 2013.
- MIGUEL PAJUELO, F. y TRILLO GARCÍA, A. Seguridad Social, inscripción de empresas, afiliación y recaudación. Un análisis del Sistema y su gestión, ed. Lex Nova, Valladolid, 2014
- SANCHEZ PÉREZ, J. La configuración jurídica del accidente de trabajo, ed. Laborum, Murcia, 2014

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Continguts

Es mantenen els continguts de l'assignatura, si bé, en funció de la seua naturalesa, es procedirà a la seua distribució entre els diferents tipus de sessions en què s'organitze la docència híbrida o a distància.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

Es mantenen les distintes activitats, amb les hores de dedicació en crèdits ECTS marcades en la guia docent original. En el cas que siga necessari recórrer a la docència híbrida o a distància en funció d'imperatius sanitaris, les sessions i activitats programades es desenvoluparan, com a regla general, en les dates i hores establides per l'autoritat acadèmica competent.

3. Metodologia docent

Si és possible en atenció als criteris establerts per les autoritats sanitàries i acadèmiques, la docència es desenvoluparà de forma presencial en la seua totalitat, conforme a les previsions de la Guia.

En el cas que haja que recórrer a formes de docència híbrida, les lliçons magistrals podran desenvolupar-se a distància, preferentment per mitjà de videoconferències síncrones. Si les ferramentes informàtiques ho permeten, les sessions corresponents podran realitzar-se també en presència d'una part dels estudiants i amb accés en streaming per a la resta.

Els temps de presència física dels estudiants, d'acord amb els criteris establits per l'autoritat acadèmica, es dedicaran a activitats aplicades i tutories col·lectives. En funció de les disponibilitats, es permetrà igualment l'accés en streaming per a la resta d'estudiants.

Si al llarg del curs la situació sanitària imposara que la totalitat de la docència siga on line, en funció de les característiques de la matèria, les disponibilitats informàtiques dels components de cada grup i l'efectiu funcionament de les ferramentes informàtiques, les lliçons magistrals deuran desenvolupar-se preferentment mitjançant videoconferències BBC síncrones. Si açó no fora possible, podran ser substituïdes per pujada de materials a l'AV o transparències locutades. Per a les activitats aplicades, que es pujaran a través de l'AV, es garantirà la interacció entre professors i estudiants, per mitjà de

videoconferències BBC o l'ús de fòrums o xats de l'AV.

En tot cas, a banda l'atenció personalitzada a través de la ferramenta AV o del correu electrònic, s'establirà un sistema de tutories col·lectiu, a través de sessions videopresencials de BBC o xats o fòrums de l'AV.

4. Avaluació

Es mantenen íntegrament els criteris fixats a la guia docent, tant respecte a la ponderació entre avaluació contínua i prova final com als requisits mínims de puntuació de l'una i l'altra. Queda garantida la possibilitat d'aconseguir la nota de la totalitat de l'avaluació contínua en el cas que l'estudiant no puga concórrer presencialment per imperatius sanitaris.

La prova final es desenvoluparà de forma presencial d'acord amb les previsions de la guia docent. Per al cas que, en algun moment, per imperatius sanitaris, l'avaluació presencial no fóra possible, es realitzarà a distància una prova objectiva de preguntes teoricopràctiques de resposta múltiple amb descompte d'errors, un examen de preguntes de desenrotllament o un examen oral, a través de les ferramentes informàtiques disponibles.

5. Bibliografia

Es manté la bibliografia existent en la guia docent. Si la situació sanitària imposara tancament de biblioteques, es facilitaria material de suport a través de l'aula virtual.